

Werkinstructie : Uitvoeren meetnet

Proces : Meetnet vegetatie (ECL)

Detailproces : Uitvoeren veldwerk

Inhoudsopgave:

1. Vergunning en contact met beheerder	2
2. Beschrijving van de meetnetroute en regels voor het opnemen van secties.....	2
3. Op te nemen soorten en schatten van abundanties	4
4. Wijzigingen van secties: handhaven of beëindigen?	5
5. Archief	5

1. Vergunning en contact met beheerder

Voordat je met de route begint neem je contact op met de beheerder om het terreinbezoek aan te kondigen. In DRAF staan de contactpersonen bij de route, als je op papier moet werken kijk je in de routebeschrijving. Voor de zekerheid kan je op de vergunning van de terreinbeherende organisatie nog checken of de betreffende medewerker nog bij de te bellen beheerders staat, omdat de contactpersonen geregeld wijzigen.

2. Beschrijving van de meetnetroute en regels voor het opnemen van secties

In de papieren versie van de routebeschrijving uit DRAF staan achter elkaar:

- 1 Nummer, IPI en biotoop van de sectie
- 2 De looproute of het vervolg vanaf de vorige sectie
- 3 Globale omschrijving van de begroeiing
- 4 Opmerkingen bij het lopen van de sectie

Op de handheld is dezelfde informatie beschikbaar maar zijn sectienummer, IPI en biotoop niet in het tekstvak opgenomen.

ad 1 De secties worden doorlopend genummerd, een later tussengevoegde sectie krijgt het hoogste sectienummer in de route. De volgorde waarin de secties worden gelopen kan dus afwijken van de oplopende nummering.

ad 3 Eigen omschrijving invullen

ad 4 Als in de beschrijving verder niets is opgenomen is de lengte van een sectie 50 meter (de minimale lengte is 35 meter en het maximum is 70 meter).

De sectie kan precies beschreven zijn aan de hand van in het veld voorkomende kenmerken, bijvoorbeeld 'sectie start bij de tweede knotwilg langs het pad en eindigt bij de eerste sloot links'. Een andere mogelijkheid is dat de sectie is gemarkeerd met verf. Is ook dit laatste niet het geval dan moet de lengte van de sectie met behulp van passen afgemeten worden. Vooraf stel je vast hoeveel passen 50 meter is.

Als de laatste (paar) meter erg afwijkt van de rest van de sectie (bijv. een hooilandsectie eindigt in een weilandopgang of onder een boom) deze *niet* inventariseren omdat ze bij het uitzetten van de sectie ook niet zijn opgenomen. Meestal is dit opgenomen in de sectiebeschrijving, als dat ontbreekt voeg je het toe wanneer je zo'n laatste stukje niet inventariseert.

De route is gemarkeerd met gele verf waar dat praktisch en mogelijk is. Deze merktekens ververs je *altijd* zodat de routesecties ook de volgende keer weer terug zijn te vinden.

De volgende vier tekens zijn gebruikt:

	= start van de sectie	—	= einde van de sectie
●	= route vervolgen (tussenvak)	+	= eindpunt van de ene sectie en beginpunt van de volgende sectie

Bij het uitzetten van de secties is ook gebruik gemaakt van het kompas. Als een sectie eindigt bij een boomstam maak je de kompasschatting voor de volgende sectie ook weer vanaf deze stam.

De sectie moet zoveel mogelijk in een rechte lijn afgelegd worden. Bij de inventarisatie van vlakvormige elementen neem je aan weerszijden van de looplijn 2,5 meter op. Uitzonderingen op die regel moeten in de tekst staan, bijvoorbeeld als een rabat over de gehele breedte moet worden opgenomen.

Bij lijnvormige secties neem je de volledige breedte van het landschapselement op, tenzij deze breder is dan 2,5 meter. In het laatste geval neem je alleen de 2,5 meter op aan de kant waar je loopt. Uitzonderingen staan in de tekst, bijvoorbeeld over het op te nemen deel van een oever.

Bij opmerkingen in de beschrijving als '5 meter parallel aan het pad' of '5 meter uit de sloot' moet vanaf de rand van het pad (dus niet vanaf de rand van de berm) of de rand van de sloot gemeten worden en niet vanuit het hart van de sloot/weg.

Als een sloot, kanaal of ander water wordt geïnventariseerd moet *drie* keer verspreid over de sectie een 'hengeltje' uitgegooid worden om niet zichtbare (ondergedoken) planten op te vissen.

Om te voorkomen dat je in een af te passen sectie de tel kwijt raakt omdat je tegelijkertijd inventariseert, wordt het aangeraden om een sectie van te voren af te passen. Doe dat in elk geval bij soortenrijkere secties en zorg ervoor dat je het begin- en eindpunt goed terug kunt vinden, bijvoorbeeld door je rugzak etc daar te deponeren. Op de terugweg naar het beginpunt noteer je de soorten, vervolgens schat je de abundanties bij het beginpunt. Twijfel je nog over abundanties van bepaalde soorten dan controleer je die op je weg naar het eindpunt van de sectie.

Aan iedere sectie moet ongeveer evenveel tijd worden besteed. Voorkom dat je aan het eind van de dag de secties wegens tijdgebrek moet afraffelen. Let dus goed op een evenwichtige spreiding over de dag.

3. Op te nemen soorten en schatten van abundanties

Van een 480-tal vaatplanten en een 30-tal (krans)wieren en mossen wordt in iedere sectie de bedekking geschat. Vaatplanten van de Rode Lijst neem je altijd op, je voegt ze dus toe als ze nog niet op de aandachtsoortenlijst staan.

Onbekende soorten en *alle* niet met zekerheid op naam te brengen veenmossen en kranswieren moeten verzameld worden. Twijfel je in een volgende sectie of je nog met dezelfde (verzamelde) soort te maken hebt, dan verzamel je opnieuw.

Voor het verzamelen van kranswieren (Characeae: Chara, Nitella, Tolypella) worden plastic filmdoosjes gebruikt. Vul het doosje ter plekke met (sloot)water om uitdrogen te voorkomen. Vervang het water liefst nog dezelfde dag door spiritus, in water bewaard zijn de Chara's binnen de kortste keren niet meer te determineren.

Noteer op een sticker de volgende informatie en plak deze daarna op het doosje:

- Het volgnummer wat in DRAF is toegekend, als Chara (1) enz.
- Routennummer/routenaam, verzameldatum en je onderzoeksnummer.
- De sectie waarin het kranswier is verzameld

De kranswieren lever je tijdens het veldseizoen regelmatig in, de doosjes worden op een vaste plek op kamer 13-20 verzameld. Na het veldseizoen worden ze voor determinatie ingeleverd bij John Bruinsma.

Veenmossen worden bewaard in zelf te vouwen [convoluten](#), die je ter plekke invult. Zorg ervoor dat de veenmossen snel na het verzamelen worden gedroogd, anders raken ze beschimmeld.

De mate van *voorkomen* (dus geen bedekking) van iedere indicatorsoort wordt vastgelegd met de Tansley-schaal.

code	omschrijving	Losstaande of verspreid voorkomende exemplaren	Geconcentreerd voorkomen of plant in pollen	regels
R	soort is zeldzaam tot vrij schaars	1-3 ex.	1 groeiplaats binnen <1 m.	
O	soort komt hier en daar voor	4-9 ex.	1-2 groeiplaatsen binnen 1-5 m.	
F	soort is vrij talrijk en komt regelmatig voor	10-50 ex.	aanwezig in > 5 m. en bedekking totale sectie 3-20%	
A	soort is veel aanwezig, maar niet overheersend		bedekking totale sectie 20-50%	
D	soort overheerst		bedekking totale sectie >= 50%	meerdere D's alleen mogelijk in verschillende lagen

4. **Wijzigingen van secties: handhaven of beëindigen?**

In de periode tussen twee rondes waarin de meetnetroute wordt gelopen kan het nodige veranderd zijn in het gebied, zeker nu die rondes vier jaar uit elkaar kunnen liggen. Een sloot waar een sectie langs loopt kan gedempt zijn of een houtwalsectie is gekapt. Ook een deel van de sloot of de houtwal kan verdwenen zijn. Afhankelijk van de aard van de verandering kan dat betekenen dat secties worden beëindigd.

- Je handhaaft een sectie als een vlakvormige IPI veranderd in een ander vlakvormige IPI (bijvoorbeeld: akker wordt grasland) of als een lijnvormige IPI wijzigt in een ander lijnvormige IPI (bijvoorbeeld: greppel wordt sloot). Je moet dan wel het nieuwe IPI-nummer en het eventueel nieuwe biotoopnummer invoeren.
- Een sectie met een lijnvormige IPI vervalt als minder dan 35 meter resteert (bijvoorbeeld: een sloot is al dan niet geheel gedempt). Indien mogelijk zet je in de buurt een nieuwe sectie uit, die een nieuw (hoogste) nummer krijgt. Als minimaal 35 meter van de lengte van de sectie ongewijzigd is, blijf je dat deel inventariseren. Het gewijzigde of verdwenen deel sla je over.

5. **Archief**

Alle informatie over de meetroutes is op volgorde van routenummer opgeborgen in een hangmap in de archiefkast. Behalve routebeschrijvingen, kaartjes en originele papieren opnameformulieren kan in de hangmap ook andere informatie over het gebied zitten, bijvoorbeeld inventarisatierapporten of excursieverslagen.